

TOWARZYSTWO
PRZYJACIÓŁ
SULEJÓWKA

Dyoskora Aleksandra Wojnikonis (ur. 22.07.1902 r. - 5.02.1978 r.) urodzona w Warszawie jedna z dwóch córek Kazimierza (ur. ok. 1855 r. w Wejwerach, w powiecie mariampolskim) i Zofii z Siemińskich (ur. ok. 1865 r., w Warszawie, wdowy po zmarłym w 1894 r. Antonim Jankowskim). Kazimierz Wojnikonis był asesorem kolegiatnym, księgowym Warszawskiej Izby Skarbowej i naczelnikiem jej wydziału. Dyoskora Wojnikonis studiowała medycynę, ale nie ukończyła studiów. Co najmniej do 1908 r. Wojnikonisowie mieszkali w Warszawie przy ul. Mirowskiej. Kazimierz zmarł prawdopodobnie w 1918 r., ponieważ w tym roku wydział hipoteczny wiejski Sądu Okręgowego w Warszawie otworzył po nim postępowanie spadkowe. Data zakupu nieruchomości w Sulejówku nie jest znana. W 1937 r. Osada Wojnikonis posiadała telefon nr 1 34, a adres przy ul. Moraczewskiego (obecnie 11 listopada). W 1932 r. w willi Wojnikonisów dwa pomieszczenia wynajmowała szkoła podstawowa, która nie miała jeszcze własnego budynku.

Dyoskora Wojnikonis działała w Stowarzyszeniu Przyjaciół Sulejówka prawdopodobnie od 1929 r. W latach 1931-32 była członkinią zarządu, w 1932 r. została sekretarzem w miejsce powołanego do wojska Zygmunta Hyba, a w 1938 r. wiceprezeską wraz z Jędrzejem Moraczewskim, ponownie wybraną w 1939 r.. Ponadto była w składzie Sądu Honorowego SPS w latach 1929-32 oraz w 1937 i zasiadała w wielu komisjach: była członkinią komisji kulturalno-towarzyskiej w 1932, tymczasowej komisji regulacyjno-budowlanej w 1933 (a rok wcześniej, w zastępstwie nieaktywnej komisji, opracowała dla gminy, wraz z Aleksandrem Naumowiczem, plan robót drogowych w Sulejówku), przewodniczącą komisji elektryfikacyjnej w 1938 r. i członkinią delegacji negocjującej warunki sprzedaży sieci elektrycznej Zakładowi Elektrycznemu Okręgu Podstołecznego. Działała też w komisji bibliotecznej zajmującej się w 1939 pozyskiwaniem księgozbioru do tworzonej przez SPS biblioteki publicznej. Była pomysłodawczynią utworzenia kasy samopomocowej w stowarzyszeniu i członkinią komisji samarytańskiej (1933), delegatką SPS na zjazd Stowarzyszeń Miłośników Letnisk woj. warszawskiego, prowadziła w SPS zbiórkę funduszy na dokończenie budowy kaplicy Chrystusa Króla w „Helinie”. Organizowała zabawy dochodowe na różne cele, np. na fundusz Komitetu Budowy Szkoły czy zakup książek do biblioteki tworzonej przez SPS. W 1933 r. w jej domu odbyło się zebranie zarządu SPS. W 1939 r. działała w Zarządzie Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny. Przewodniczyła sekcji sanitarnej. Wnioskowała z powodzeniem o zajęcie parteru domu Karola Albrechta pod szpital w przewidywaniu rozszerzenia się epidemii chorób. Utrzymywanie szpitala było punktem spornym z Jędrzejem Moraczewskim, który obawiał się o bezpieczeństwo chorych w razie próby zajęcia domu przez koczujące w budynkach gospodarczych tłumy uciekinierów i lokalną biedotę oraz ze względu na brak funduszy, medykamentów i personelu. Optował za

organizacją punktu sanitarnego i doraźnej pomocy ze strony sekcji sanitarnej. Na początku 1940 r. Dyoskora Wojnikonis wyjechała z Sulejówka na pół roku w 1940.

Dyoskora Wojnikonis znała języki obce (łacina, angielski, francuski i niemiecki) i udzielała lekcji. Udzielała również korepetycji z matematyki. W domu prowadziła hodowlę jedwabników. Wg nekrologu podpisanego przez towarzyszy broni i przyjaciół z Sulejówka, Dyoskora Wojnikonis była też kierowniczką pracowni rentgenowskiej w Przemyśle i asystentką prof. Majsonera, jak również żołnierzem AK i uczestniczką Powstania Warszawskiego, odznaczoną Krzyżem Virtuti Militari. Dyoskorze Wojnikonis poświęcił wiele wzmianek w „Dzienniku wydarzeń 1939-1944” Jędrzeja Moraczewski. Nie darzyli się sympatią, aczkolwiek grywali w brydża Moraczewskiemu przeszkadzały jej endeckie poglądy i antysemityzm. Przez mieszkańców Sulejówka pani Dea, jak o niej mówiono, została zapamiętana jako postać ekscentryczna i barwna, m.in. ze względu na swój ubiór i osiołka Uno, który jej towarzyszył lub woził, zaprzęgnięty do bryczki, a z którym rozmawiała po francusku.

Źródła:

- J. Kochański: Wyznawcy Niepodległej. Piłsudscy, Moraczewscy. Przed Sulejówkiem. W Sulejówku, Fundacja Rodziny Józefa Piłsudskiego, Oficyna Wydaw. Rytm, Warszawa 2009 s. 647-650
- Matyjasek-Jałowicka: Historia mojego miasta Sulejówek, cz. 3, Sulejówek 2002, s. 31.
- J. Moraczewski: „Dziennik wydarzeń 1939-1944”, Wydaw. LTW, Łomianki 2016, s. s. 66, 87, 90, 110, 157, 278, 370, 411, 432, 527, 552, 727, 766
- Stowarzyszenie Przyjaciół Sulejówka. Protokoły zebrań Zarządu z lat 1928-1939. Z. 1. 1928-1934, Towarzystwo Przyjaciół Sulejówka, Sulejówek 2021, s. 28, 65, 80, 82, 93, 96, 97, 103
- Niepublikowane protokoły z posiedzeń Zarządu SPS z dn. 5.10.1937, z dn. 9.05.1938 r., z dn. 3.06.1938 r., z dn. 15.06.1938, z dn. 8.01.1939 r., z dn. 3.06.1939 r.
- Adresy Warszawy na rok 1980, Warszawa 1909, s. 714
- Obwieszczenia publiczne. Dodatek nr 50 do Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości, Warszawa, 27.11.1918 r.
- Głos Rembertowa i Osiedli Podmiejskich 1931, nr 13, s. 2
- Nekrolog : Życie Warszawy 1978, nr 33, z dn. 8.02.1978. Ta sama data widnieje na nagrobku.
- Metryka:
<https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=381&se=&sy=1903&kt=1&plik=0175-0178.jpg&x=2244&y=1124&zoom=1.5>. Na nagrobku widnieje rok 1903.
- Akt ślubu Kazimierza Wojnikonisa:
<https://metryki.genealodzy.pl/metryka.php?ar=8&zs=9264d&sy=325&kt=1&skan=360.jpg>
- <https://sulsp1.pl/art,117,historia-szkoly-podstawowej-w-latach-1931-2001>
- Wspomnienia ucznia, Bolka Skowrona: <https://genpol.us/1/skowron/histories/Bolko.pdf>
- <https://muzeumpilsudski.pl/wp-content/uploads/2021/01/PoSul-Skosztuj-morwy.pdf>
- <https://sulejowekposasiedzku.pl/lokalizacja/dom-pan-wojnikonis/>

Fot.: Sulejówek po sąsiedzku